Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

іноземних мов
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробник: Ігор Генадійович РУСНАК – асистент кафедри філософії та культурології, кандидат філософських наук

Профайл викладача
http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3614][caf_pers_id]=962&commands[3614]=item

Контактний тел. 0372-584878 (кафедра філософії та культурології)

E-mail: *i.rusnak@chnu.edu.ua*
Консультації онлайн: четвер з 13.00 до 14.00
очні: за попередньою домовленістю
сторінка курсу в Moodle *https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=211*

2022-2023 н.р.

1.Мета: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самого себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національноїсвідомості майбутньої суспільної еліти.

2. Завдання:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

3. Результати навчання

ПР 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- комплекс основних філософських категорій та понять;
- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

вміти:

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел; встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань; розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;

використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	семінарські	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2 (1)	3	4	120	15	15	75	15	іспит
Заочна	2 (1)	3	4	120	10	-	110	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 1:Свідомість, знання, інформаціяяк предмет філософського аналізу**									
Тема 1. Предмет філософії	14	2	2		10		1			15
Тема 2. Проблема свідомості	17	2	2	3	10		2			16
Тема 3. Епістемологія і філософія науки	17	2	2	3	10		2			16
Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел	17	2	2	3	10		1			16
Разом за ЗМ1	**65**	**8**	**8**	**9**	**40**					
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 2. Свобода волі, мораль, закон таїх філософське осмислення**									
Тема5. Свобода і відповідальність	18	2	2	2	12		2			16
Тема 6. Мораль, моральність, нормативність	18	2	2	2	12		1			16
Тема 7. Законність і справедливість	19	3	3	2	11		1			15
Разом за ЗМ 2	**55**	**7**	**7**	**6**	**35**					
Усього годин	**120**	**15**	**15**	**15**	**75**	**120**	**10**	**-**	**-**	**110**

Теми семінарських занять

№	Назва теми	год
1	Смисловий простір філософського знання	2
2	Свідомість, мозок, суб’єктивний досвід	2
3	Філософське осмислення знання: сприйняття, віра, переконання	2
4	Способи подачі інформації та засоби маніпуляції	2
5	Свобода чи детермінізм: сучасні розв’язки проблеми	2
6	Принципи ухвалення моральнозважених рішень	2
7	Шляхи реалізації законності та справедливості в громадянському суспільстві	3
	всього	15 год

Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми	
1	Філософія та критичне мислення	3
2	Витоки психофізичної проблеми у філософії Р.Декарта	3
3	Проблема істини й омани	3
4	Цифрова інформація як засіб маніпуляції в сучасному світі	2
5	Історія як поступ людства в усвідомлені свободи	2
6	Категоричні і гіпотетичні імперативи	2
	всього	15 год

Самостійна робота

№	Назва теми	
1	Філософія як шлях самотворення	10/15
2	Мисленєвий експеримент як метод дослідження уфілософії свідомості	10/16
3	Аргументи й контраргументи щодо наукового реалізму	10/16
4	Інтелектуальна автономія: виклики сучасності	10/16
5	Проблема теодицеї та відповідальності людини за зло у світі	12/16
6	Засади обґрунтування моралі (релігія, традиції, раціональність)	12/16
7	Сильні і слабкі сторони лібералізму	11/15
	Всього	75 год (стац)/110 год (заоч)

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Обов'язкове: **(для навчального закладу) –** мультимедійний проектор; екран; дошка / фліпчарт, крейда/ маркер – для роботи в авдиторії.

(для студента) – наявність доступу до мережі Internet як під час заняття так під час індивідуальної/самостійної роботи в межах курсу; мобільний пристрій зі встановленим додатком moodle та telegram, а також активний поштовий аккаунт в корпоративний мережі ЧНУ.

Також:

офісні програми призначені для основної маси користувачів: текстові й табличні редактори, графічні редактори, засоби презентацій, системи управління базами даних, а також їх інтегровані пакети (MicrosoftWord, MicrosoftExcel, LotusSmartSuite, OpenOffice, LibreOffice) тощо*.

** назви офісних програм наведені як приклад, студент вільний обирати інше ПЗ з еквівалентним функціоналом для виконання поставлених задач в межах курсу.*

Додаткове: за потреби – будь-яке технічне чи програмне забезпечення в якому може виникнути ситуативна необхідність. **Однак, відсутність такого жодним чином не**

порушить рівність доступу слухача до освітніх послуг в межах курсу, а наявність не надасть слухачеві додаткових переваг перед іншими слухачами.

Засоби діагностики успішності навчання

Для поточного контролю: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, тести, аналіз різних видів повідомлень (наукової статті, доповіді, виступу у ЗМІ тощо), студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для контролю самостійної роботи: тестування,анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проекту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Для підсумкового контролю: екзамен.

Форми поточного та підсумкового контролю

У курсі «Філософія» передбачаються роботи, які є обов'язковими для виконання та ті, що виконуються за бажанням студента. Обов'язкові завдання передбачають можливість набрати певну кількість балів якої вистачить на достатній рівень. Для того щоб досягти більш високого рівня, виникає необхідність виконувати і необов'язкові види робіт. Перелік видів робіт та передбачена за їх виконання кількість балів наводяться у таблиці

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Перевірка знань отриманих на лекції	Обов'язково	**2**
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	**3**
3	Позааудиторне тестування	Обов'язково	**4**
4	Аудиторне тестування	Обов'язково	**4**
5	Письмова робота (може містити кількаписьмо-вихзавдань у ЗМ)	Обов'язково	**10 (ЗМ1)** **15 (ЗМ2)**
6	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові питання	За бажанням	**2**

7	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	**3**
8	Підготовка 5- хвилинної презентаціїта виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	**5**
9	Портфоліо	За бажанням	**10**
10	Підготовка тез до наукової конференції (за філософською проблематикою)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	**10**

Форма підсумкового контролю:іспит

Політика курсу

1. Викладання курсу, контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог **академічної доброчесності** і здійснюються у відповідності з чинними положеннями щодо навчального процесу ЧНУ.

Викладання курсу спрямоване на дотримання усіх академічних свобод, однак задля належної організації навчального процесу на слухачів курсу можуть накладатись певні обмеження.

2. **Студенти несуть особисту відповідальність** за випадки порушення вимог академічної доброчесності, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше – бали, зараховані студентові/студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс/модуль/тему балів.

3. У зв'язку з потенційно несприятливою епідемічною ситуацією викладач має право не допустити студента на заняття якщо у викладача або інших слухачів курсу виникне **обґрунтована підозра,** що студент хворий на респіраторне чи будь-яке інше захворювання, що загрожує комусь із учасників навчального процесу.

Разом з тим кожен слухач курсу, а також викладач зобов'язується проявляти **соціальну відповідальність** і у випадку виявлення у себе симптомів хвороби або підозр щодо контактів з інфікованими особами – **самоізолюватись та звернутись по допомогу до лікаря чи відповідних служб**. В цілому – дотримуватись вимог МОЗ України щодо такого роду випадків.

4. **Відвідування аудиторних занять** – обов'язкове, за винятком хвороби чи інших нездоланних обставин.

4.1 У випадку **пропущених занять із поважних причин** студент має право, а викладач зобов'язується надати йому можливість виконати всі або деякі (за бажанням студента) не виконані внаслідок такого пропуску завдання. Винятками можуть бути обставини, що пов'язані з неможливістю виконання таких завдань через брак часу (наприклад у зв'язку з завершенням навчального процесу) або у зав'язку зі специфікою самого завдання тощо. В такому разі викладач та студент повинні керуватись вказівками прописаними в правилах навчального процесу щодо такого роду випадків.

4.2 У випадку **пропущених занять без поважних причин** студент має право на виконання завдання, однак, зважаючи на недотримання термінів виконання завдання (дедлайн) має змогу отримати 80% від максимальної оцінки за відповідне завдання. Оскільки своєчасність виконання завдання є одним із критеріїв оцінювання завдання.

4.3 У випадку **пропущених занять без поважних причин** і якщо завдання було запропоновано до виконання віддалено – через платформу **moodle** з чітко встановленим терміном виконання – викладач на власний розсуд (але дотримуючись принципів справедливості та рівного доступу) може дозволити або не дозволити виконання такого завдання поза межами встановлених термінів.

5. **Запізнення на заняття** не вітається, але студент/ка допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе та не заважає іншим студентам/учасникам навчального процесу.

5.1 Студентам, які спізнилися та бажають приєднатися до заняття, викладач або студенти, що присутні на парі **мають право** поставити **одне питання** в межах будь-якої з пройдених тем курсу на власний розсуд.

5.2 Також студенти, які спізнились і бажають приєднатись до заняття **дають автоматичну згоду** бути добровольцями у разі потреби провести демонстрацію чи експеримент у рамках навчальних цілей в межах авдиторного заняття.

5.3 Студенти, які спізнились і бажають приєднатись до заняття, **не мають права зайти в авдиторію з будь-якими напоями чи їжею**, окрім випадків, що є достатньо обґрунтованими (стан здоров'я, дієта тощо).

6. За потреби студента/ки під час заняття **дозволяється:**

6.1 **Пити безалкогольні напої**, дотримуючись санітарних норм і порядку на робочому місці.

6.2 **Використовувати електронні пристрої,** якщо цього вимагає навчальний процес, враховуючи вимоги пунктів 1 та 2 політики курсу.

6.3 **Покинути авдиторію** без пояснення причин, при цьому студент зобов'язується повернутися в авдиторію на поточне заняття з урахуванням вимог пунктів 1 та 2 політики курсу.

7. Студенту **заборонено**:

7.1 **Споживати їжу** під час навчальної події, окрім випадків вказаних у п. 5.3

7.2 **Користуватись телефоном** або іншими засобами зв'язку під час навчальної події, окрім моментів вказаних у п.6.2 або окремих форс-мажорних обставин.

8. В цілому студент зобов'язується не порушувати норм навчального процесу. Встановлення чи були порушені такі норми покладається на викладача, який керується відповідними положеннями щодо навчального процесу, що є чинними на той момент в ЧНУ.

9. Кожен **студент має право** звернутись з усною апеляцією до викладача курсу щодо оцінювання того чи іншого виду роботи і отримати додаткове обґрунтування оцінки його роботи. Таким чином кожен студент має право на підвищення балу за виконане завдання якщо він зможе довести що заслуговує на це*.

Апеляція приймається до розгляду протягом 2-х тижнів з моменту виставлення цінки.

** прикладом може служити вказівка на технічну помилку в тестовому завданні,додаткова аргументація правильності раніше поданої відповіді тощо.*

10. Записуючись на курс, кожен студент дає згоду на публічне оприлюднення його балів – тобто всі поточні та підсумкові бали кожного студента будуть відомі всім студентам в групі, що забезпечить **прозорість оцінювання**.

11. Ці та будь-які інші ситуації, зокрема такі, що не передбачені цим документом, регламентуються чинним законодавством України та внутрішніми документами ЧНУ.

Оцінювання і контроль

З метою **поточного** контролю використовуються такі форми: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, виконання практичних занять – індивідуальних, в парах та групових, термінологічні диктанти, тести, аналіз текстів (наукової статті, доповіді, виступу у ЗМІ тощо), студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для контролю **самостійної роботи**: тестування (в тому числі на платформі moodle), анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе, підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Форма підсумкового контролю – **іспит** (виконання практичної роботи, яке є комбінованою та включає в себе раніше опрацьовані (в аудиторії чи самостійно) види завдань).

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- поточні контрольні роботи;
- підсумкові тести;
- есе, анотації й інші творчі роботи;
- студентські презентації та активність на семінарських заняттях.

Розподіл балів, які отримують студенти*

Поточне оцінювання (*будь-яка аудиторна та самостійна робота*) – 40% (по 20% на кожен модуль) – сюди входить ***активність під час семінарів та лекцій***, ***виконання практичних завдань, пошукова робота*** тощо.

Модульний тест 1 – 10 %

Модульний тест 2 – 10%

Залік – 40%

Максимальна кількість балів – 100.

* **кожне виконане завдання оцінюється за 100-бальною шкалою**, за підсумками виконання всіх завдань виводиться середній бал, який множиться на вказаний коефіцієнт. Не виконані завдання автоматично оцінюються у 0 балів і додаються до суми всіх балів для виведення середнього значення.

Округлення балів відбувається до найближчого цілого.

Наприклад: студент за виконання завдань в межах **поточного оцінювання** на курсі отримав такі оцінки: 100, 88, 77, 95

У підсумку середнім значенням **поточного оцінювання** є: (100+88+77+95)/4 = **90.** Це значення множиться на коефіцієнт поточного оцінювання – 0,4 і в підсумку виходить, що за поточне оцінювання протягом семестру студент отримав 90*0,4= **36 балів** із 40 можливих.

Модульний тест 1: написано на 95, множимо це значення на коефіцієнт 0,1, отримуємо 9,5 і округлюємо до **10 балів** із 10 можливих.

Модульний тест 2: написано на 82, множимо це значення на коефіцієнт 0,1, отримуємо **8,2 бала**, округлюємо до 8 із 10 можливих

Залік: складено на 95, множимо це значення на коефіцієнт 0,4, тобто студент за залікову роботу отримав **38 балів** із 40 можливих.

У підсумку всі отримані бали за всі види роботи додаються і таким чином визначається підсумкова оцінка за курс: 36+10+8+38 = **92 бала / А / зараховано**

Така система оцінювання є гнучкою і дозволяє студенту в разі втрати балів на одному з видів роботи компенсувати їх відмінним виконанням іншого.

Приклад розподілу балів на курсі

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)										Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2							
Т1	Т2	Т3	Т4	Т6	Т7	Т8	Т9	КР1	КР2	max 40	max 100
max 10*		max 10*		max 10*		max 10*		max 10	max 10		

*Крім того студент має право отримати 1 додаткове завдання на курс (вартістю в 10 балів), якщо бажає збільшити поточну кількість балів. Перелік завдань пропонується перед початком курсу в окремому файлі в межах самостійної роботи студента і кількісно прив'язується до відповідної теми в модулі.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на заліку

Виконання завдань чи усні відповіді оцінюються за такою шкалою:

31-40 балів – високий (творчий) рівень навчальних досягнень студентки/студента характеризується засвоєнням не лише суттєвих ознак категорій і понять, а й розумінням їхніх зв'язків з іншими; знання узагальнені, системні, студентка/студент здатна/ий використовувати їх у нестандартних ситуаціях; у розумінні та викладі навчального матеріалу студентка/студент виявляє науковий підхід і творчі здібності, всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу.

Студентка/студент у практичній частині зовсім не допускає або допускає незначні/технічні помилки під час виконання завдань. Цим може бути аргументована варіація балів в межах коридору 31-40 балів.

20-30 балів – достатній (конструктивно-варіативний) рівень навчальних досягнень характеризується знанням суттєвих ознак понять і категорій, студентка/студент вільно оперує ними, тобто відтворює стандартний перелік відомостей про основні задачі логіки та критичного мислення; вміє розв'язувати практичні завдання; однак знання не узагальнені, студентка/студент не вміє переносити їх і використовувати в інших ситуаціях в повному обсязі, при цьому виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповідях суттєвих неточностей, засвоїла/в основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, іноді послуговується попередніми записами, дає повні відповіді на додаткові запитання викладача/ки.

Студентка/студент у практичній частині припускається помилок під час виконання завдань, але в цілому масив завдань правильно виконано в обсязі 50-75%, з допущенням не грубих помилок. Цим може бути аргументована варіація балів в межах коридору 20-30 балів.

10-19 балів – середній (репродуктивний) рівень навчальних досягнень: студентка/студент знає основні ознаки поняття чи категорії, здатна/ий відтворити основні відомості володіє елементарними вміннями навчальної діяльності, виявляє знання та вміння, достатні для подальшого навчання і роботи за спеціальністю; увага студентки/студента прикута до записів, зроблених під час підготовки до усної відповіді; студентка/студент припускається помилок, відповіді не повно розкривають проблеми та шляхи їхнього розв'язання; відповідає на додаткові поставлені запитання з помилками, однак спроможна/ий за допомогою екзаменатора/ки виправити їх.

Студентка/студент у практичній частині припускається значних помилок під час виконання завдань, правильно масив завдань виконано в обсязі 25-50 %. Цим може бути аргументована варіація балів в межах коридору 10-19 балів.

4-9 балів – низький (рецептивно-продуктивний) рівень навчальних досягнень характеризується дифузно-розсіяним уявленнями про категорії та поняття, на основі яких студентка/студент відрізняє їх від інших;студентка/студент відповідає, читаючи зроблені під час підготовки до усної відповіді записи, без допомоги яких у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки; відповідає на додаткові поставлені запитання тільки за допомогою підказок екзаменатора/ки, відповіді не розкривають сутність проблем,

сформульованих у питаннях.

Студентка/студент у практичній частині припускається грубих помилок під час виконання завдань, правильно масив завдань виконано в обсязі 10-25%. Цим може бути аргументована варіація балів в межах коридору 4-9 балів.

0-3 балів – студентка/студент не розкриває сутність проблем, сформульованих у заліковому завданні, або торкається питань поверхово чи фрагментарно, не розкриваючи їх сутності. На додаткові запитання викладача/ки відповісти не може. Практичні завдання правильно виконані менше ніж на 10%

Загальна оцінка знань і вмінь студентки/студента виставляється за змістові та підсумковий модуль і не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г.Волинка, Н. Мозгова та ін.;[за ред. Г. Волинки]. – К.: Каравела, 2016. – 368 с.
2. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007 – 416 с.
3. Лоу С. Философские истории / Стивен Лоу; [пер. с англ. А Л. Никифорова]. - М.: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. — 280 с.
4. Нагель Т. Что все это значит? Очень краткое введение в философию /[пер. с англ. А. Толстова]. – М.: Идея-Пресс, 2001. – 84 с.
5. Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. –К.: Академвидав, 2005; 2009. – 592 с.
6. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В.Ільїн. --К.: Книга, 2005. - 528 с.

Допоміжна

1. Берлін І. Чотириесе про свободу / І. Берлін ; пер. з. англ. О. Коваленко. — К.1994.
2. Краевский В. Три ступени познания и спор реализма с анти-реализмом / В.Краевский// Философия науки. Вып. 1. Проблемы рациональности – М.: ИФ РАН, 1995
3. Мамардашвили М.Как я понимаю философию / М.Мамардашвили; [сост.и предисл.Ю. П. Сенокосова]. - М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
4. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття: монографія / Г.Почепцов. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017 г. - 260 с.
5. Рассел Бертран Философия для непосвященных [Электронный ресурс]. -Режим доступа: https://batenka.ru/explore/lectures/bertrand-russell/
6. СвендсенЛарсФілософія свободи: Львів:АНЕТТИАНТОНЕНКО, К.: Ніка-Центр,

2016. - 336с.
7. Соболева М.Е. «Знание» и «мнение»: Платон против Геттиера [Электронныйресурс] /М.Е. Соболева [пер. Е. Воробьева]// Вопросы философии. - 2016. - № 2. - Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task =view&id=1350&Itemid=5

Інформаційні ресурси

http://lib.onu.edu.ua/ Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.

http://www.ognb.odessa.ua/ Бібліотека ім. М.Горького.

http://www.nbuv.gov.ua/ Бібліотека ім. В.Вернадського.

http://lib-gw.univ.kiev.ua/ Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

http://www.filosof.com.ua/ Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.

http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html Найвидатніші філософи світу та України.

http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).

http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-asp.html Література для підготовки до кандидатського іспиту аспірантів та пошукувачів природничих спеціальностей.

http://plato.stanford.edu/ Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

http://zakon.rada.gov.ua Сайт Верховної Ради України, база законів інформативних актів